

Nepodpisani se doplati ne stikaju. Pripremljena se plama stikaja po 8 sv. svaki redak. Oglasi od 8 redaka staju 80 n. a. svaki redak više 5 n. a. ili u slučaju opozivanja sa pogodno sa upravom. Novci se lihu postaraskom naputnicom (asignano postale) na administraciju "Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Koma list dodaje na vrijeme, neka to javi odpravništvo u otvorenu plamu, sa koje se ne plaća postariska, ako se izvana napisle: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom svjetlu.

Doplat se novčadaju ako se i neplaćaju.

Nabljezgovaništvo se neprimaju. Predplata s postariskom stoji 4 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 3/4, i 1 za poljevine. Izvan carovine vrtlo postariska.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Vlna Farneto br. 14.

Poziv na predpiatu.

Koncem ovoga mjeseca iztiče predplata onim našim čitateljima, koji se predplaćuju za prve pol godine. Molimo ih, da čim prije predplatu za drugu polovicu godine priposlati izvole.

Ujedno opominjemo one, koji nam jošte ništa za tekuću godinu neposlalše i one, koji nam za prošle godine više ili manje duguju, da učine jedri i drugi čim prije svoju dužnost, pak da uzmognemo i mi svim našim dužnostim zadovoljiti. Cijena listu naznačena je na celu.

Novce neka nam se šalje poštariskom naputnicom, što je najjeftinije.

Uprava „Naše Sloge“.

Upravna vieća.

Povodom izbora u Pazinu dobili smo sa raznih strana upita, da razjasnimo, što su ta upravna vieća, jer da nekiji uzimaju, da će tu radi o obćinskih zastupstvih i obćinskom glavarstvu.

Na rečene upite drage volje odgovarao ovdje u listu, pošto će doljne tumačenje mnogim od naših čitatelja dobro doći.

Odmah u početku imamo izjaviti, da se u Pazinu nije radilo ob izboru obćinskoga zastupstva ili bolje rečeno zastupstva mjestne pazinske obćine, već se je jednostavno radilo ob izboru *upravnoga vieća za poreznu pazinsku obćinu* (comune censuario). Mjestna pazinska obćina (comune locale), na čelu koje stoji obćinski načelnik, sastoji od 20 poreznih obćina i ima svoj obćinski ured (obćinsko glavarstvo) u Pazinu. Jedna od ovih 20 poreznih obćina je porezna obćina Pazin, pod koju spada mjesto Pazin, stari Pazin i pazinsko polje. Poleg posljednjega popisa pučanstva cijela porezna obćina Pazin (grad, stari Pazin i polje) broji 3761 stanovnika, dočim cijela mjestna pazinska obćina (20 poreznih obćina) broji 14.963 stanovnika.

Po zakonu pripadaju *mjestnoj obćini* odnosno *obćinskomu glavarstvu* sljedeći poslovi:

1. uprava imetka u svih poreznih obćinah, gdje ne obstoje upravna vieća;
2. zavičajnost i pripadnost;
3. mjestno redarstvo, skrb za sjegurnost osobe i imetka. Amo spadaju redari javno sigurnosti, poljski čuvari, noćni stražari, pometači, razsvjeta, čistode, izgoni i drugo;
4. javne srećanosti;
5. uzdržavanje obćinskih cesta, puteva, trgova, mostova;
6. pazka nad hranom i životom, nadzor nad stajovima, uredih, vega i drugo;
7. zdravstveno redarstvo. Amo spadaju liečnici, veterinari, bolnice, ludnice, troškovi za bolestnike, koji su natekli u drugih izvanjskih obćinah, troškovi za ciepljenje boginja (kozica), za epidemije (pošteti) i drugo razno kužno bolesti;
8. redarstvo nad služnjači i radnici i nad javnim čudoredjem;
9. stornaito to skrb i briga nad dobrotvornimi obćinakimi zavodi;
10. redarstvo o gradjevinah i proti pogibelji vatra (ognja);
11. vojničke stvari, priprave za novčanje, razredjivanje konja, ukonačenje vojske, prodregje i drugo.

Ovdje naveli smo u kratko poslove, koji spadaju *izključivo* u djelokrug mjestne obćine ili obćinskoga glavarstva.

Svaka škola priredjuje za sebe svoj proračun, koji prolazi najprije kroz mjestno školsko vieće, pak ga onda odobrava zastupstvo mjestne obćine.

Prodpostavit rečeno, zapitat će tko, kakva prava ostaju onda *upravnim viećem*?

Upravna vieća imaju glasom zakona od dne 25. oktobra 1868. br. 8. Z. Z. jedino upravljati imetkom svoje porezne obćine i uživati obćinska dobra, ako ih imaju. Svi drugi, gorinavedeni poslovi pripadaju mjestnoj obćini (obćinskomu glavarstvu). Na molbu stanovitoga broja porezovnika jedne porezne obćine dozvoljuje ustrojstvo upravna vieća zemaljski odbor. Ako porezna obćina ima manje od 100 birača, upravno vieće sastoji od 6 viećnika; ako ima manje od 200 birača od 9 viećnika; sa 200 i više birača sastoji od 12 viećnika. Ovi biraju između sebe upravitelja, koji se obćino zove predjednik upravna vieća.

Upravno vieće drži svoje sjednice, na koje ima pravo kao komesar dolaziti načelnik mjestne obćine. Oromu se ima priobćiti dnevni red i priposlati prepis zapisnika svake sjednice. Ako načelnik vidi, da su zaključci upravna vieća protuzakoniti ili škodljivi za obćinu, tada ih može zaustaviti, to zatražiti od zemaljskoga odbora konačnu odluku.

Upravno vieće ima i radi sa jedno strane upravljati svojim imetkom, držati u dobrom stanju svoje zgrade, ako ih ima, utjeravati glavice i kamate, a s druge strane ima skrbiti i za pokrće troškova, ako ih dohodi od obćinskoga imetka nepokrivaju. U tu svrhu može kao i obćinsko zastupstvo postaviti namete na državne poreze, nu prije svega ima biti pokrit *prinos* porazno obćino neprav mjestnoj obćini (§. 5. zakona od 25. oktobra 1868.) Svaka porezna obćina ima naime svake godine dati mjestnoj obćini stanovitu svotu za skupne troškove, kojima ova posljednja raspolaže. U skupno troškove spadaju izdatci za obćinski ured, činovnike i troškovi ekopčani sa svimi poslovi, što su gore naznačeni pod brojem 1—11. Skupni troškovi porazdieluju se na pojedine porezne obćine poleg njihove porezovne snage.

Ako si sada dobro prodočimo djelokrug mjestne obćine, to moramo doći do zaključka, da neimaju upravna vieća *baš nikakve političke važnosti*, jer je njihovo djelovanje ograničeno na pravo upravljanje obćinskoga imetka uz dužnost, da skrbu za pokrće svojih izdataka i onih, koje moraju davati mjestnoj obćini. Ako se je do sada u nekjokih obćinah davala veća važnost upravnim viećem, uzrok jest taj, što su nekjoja od tih vieća (mjestu timi i upravno pazinsko vieće) uz trpljenje mjestne obćine obavljala poslove, koji spadaju u djelokrug mjestne obćine. Tako na primjer upravno pazinsko vieće plaća još uvijek direktno iz svojih obćinske blagajne bolničke troškove, podpore za siromaha, redare javno sjegurnosti, poljske čuvare, noćno stražaru, gradske pometače, troškove za popravak obćinskih cesta i puteva, mostova i trga, troškove za ukonačenje vojske itd. *Ovaj postojeći odnos je protuzakoniti*, pošto svi sada spomenuti poslovi spadaju u područje mjestne obćine i imaju *jedino* od nje biti podmireni.

Nepoznavmo nam se čini, kako zemaljski odbor u Poroču trpi, da skoro u cijeloj Istri kud svih upravnih vieća vladaju ovako protuzakoniti odnošaji. Rečenoim zemaljskom odboru *moraju* biti pomati navedeni odnošaji, pošto mu se svak godine podnešaju na odobranje obćinski proračun bilo mjestnih obćina Lilo upravnih vieća. Sva obćinska zastupstva, koja drže do zakonitosti i do svojega ugleda, imaju u svoje buduće proračune uvstiti izdatke za svo poslove, naznačene pod 1—11, pak onda razdieliti na pojedine porazno obćine. Time potieniti će upravna vieća na svoj zakoniti djelokrug. Po tomu neće upravno vieće imati nikakva upliva ni rieči kod nikakova posla, koji spada u djelokrug mjestne obćine. Drugimi riečmi, upravno vieće neće moći raspolegati niti sa mjestnimi pometači.

Čim se uspostave epomenuti zakoniti odnošaji, odstranit će se povod svakomu

eventualnomu konfliktu mjestne obćine sa upravnim viećem, te će biti irelevantno, da li se upravno vieće nalazi u rukoh muževa ove ili one narodnosti, samo da znaju upravljati imetkom dotične porezne obćine.

Namode se još pitanje, što je činiti, kad bi se upravno vieće kratilo ili kada nebi moglo doprinuštati mjestnoj obćini prinos za skupne troškove.

Kako je poznato našim čitateljima, ovi sludaji dogadjaju se posljednjih godina u mjestnoj obćini Buzet. U ovoj mjestnoj obćini obstoje dva upravna vieća, jedno za porezne obćine *Draguč* i *Grimaldu*, a drugo za poreznu obćinu *Sovinjak*. Ova dva upravna vieća već više godina neplaćaju mjestnoj obćini prinos za skupne troškove. O tom je podnio zastupnik dr. Dukić u poročkom saboru dne 30 aprila 1892. interpelaciju na cesarska vieću i zemaljski odbor tražieći, da se upravnim putem utjeraju saostati.

Zemaljski odbor u Poroču poručio je više puta mjestnoj buzetokoj obćini, neka tuži kod suda dotična upravna vieća, kao da se radi o kakvom zaezbuom dugu. Kad nije zemaljski odbor ništa odrodio, to je obćinsko zastupstvo u Buzetu, kako spomenusmo u 25. broju našega lista, za utjeranje postotaka raspisalo 40% nameta na teret obćinara *Draguča*, *Grimalda* i *Sovinjaka*. Pošto nije zemaljski odbor htio potvrditi dotični zaključak, to se je mjestna obćina u Buzetu obratila na vrhovno upravno sudieće u Beču. Ovo je dne 31. maja 1894. ukinulo odluku zemaljskoga odbora kao *protuzakonitu*.

Time je izrečeno, da mogu obćinska zastupstva za prinos skupnih troškova postaviti namete na teret onih obćinara, kojih upravna vieća nedoprinašaju redovite prinose za skupne troškove.

Ovom rješitkom odstranjen je dakle i posljednji kamion smutnje, koji bi se mogao postaviti između mjestne obćine i upravna vieća.

Iz svega navedenoga proizlazi, kako malo važnosti imaju upravna vieća, kad se njihova djelatnost svode na onaj djelokrug, što ih po zakonu ide.

Naprotiv pako sledi, da se volika važnost ima polagati na mjestno obćino, dotično na mjestna zastupstva, jer su mjestne obćine moralna tela, koja odražuju o dušovnom i materijalnom boljku pučanstva.

Govor

prof. Vjekoslava Spinčića, zastupnika naroda, izrečen u carevinskom vieću dne 18. maja 1894. kod razprave proračuna ministarstva trgovine.

(Konač.)

A sad da iznesem novih želja, koje ću kasnije u resoluciji kratko izneti.

Obćina *Dobrinj* na otoku Krku ima svoj izlaz u malenom mjestu *Klimun*. Dobrinjci imaju tamo svojih ladja, tamo dolaze ladja iz Šila i od drugud, osobito za oluke. Tamo ima svoju postaju finacjalna straža i carinarski ured. Obzirom na sve to, pa da uzmognemo odgovarati svojoj svrsi, potrebita je troja malena radnja, i to da se ponekde morsko dno izdube, da se popravni obstojeći mul — pošto je takav, da bi se na njem moglo nego slomiti — i da se taj mul malo produlji.

Luka u *Omšlju* na otoku Krku obstoje već kakvih 20 godina. U novije doba popopravilo ju je nešto al držim, da je to od malene koristi. Obćeđu sa Riekom je uvijek veće. I parobrodni hrvatsko-ugari koga dnevna pristaju tamo. Oni pak mogu pristati uz lukobran samo onda, ako neima jaka vjetra. Da se lu doskoči, u rale bi se i tu neke manje radnje izvršiti. Moralo bi se postojeci mul ponekde produljiti, i to u širinu novoga diela toga mla; moralo bi se morsko dno nešto izdubiti i moralo bi se konačno sa sjeverne strane i

luke izgraditi bankinu. Inače moglo bi se dogoditi ono isto, što u Malinskoj, mogla bi se naime svaka luka zasipati. U istoj obćini nalazi se maleno mjestance *Njivice*. Već godine 1885. obćalo se je sa strane c. kr. pomorske oblasti, da će se tamo napraviti u jednoj skoroj godini zakonite za ladje.

Obćina molila je za to ponovno godine 1886. i 1890. i odgovorilo joj se je, da će se činiti čini budo moguće. Takov odgovor ne služi na čast državi. Neradi se tu nego o malenu trošku.

Stanovnici mjesta *Beli* na otoku Cresu upravili su već godine 1888. na visoku kuću molbu za izgradnju lukobrana u njihovoj dračici. Ministarstvo trgovine obćalo je godine 1885., da će se njihova molba uslišati, čim budu to druge radnje dopustile. Godine 1890. zagovaralo je tu radnju i kotarsko glavarstvo lošinjsko; odgovorilo se je, kako i godine 1885. Pošto su ljudi vidjeli, da se ništa načini upravili su 31. maja 1892. molbu sa 112 podpisa na visoko ministarstvo trgovine, i obrazložili ju temeljito. Navesti ću iz nje samo nekoliko. Molitelji kažu, da sjeverni dio otoka Cresu neima nikakva zakonitisa nit ikakve luke, i da bi za to bila najprikladnija draga pod Belim. To potvrđuju i sveučilišni profesor u Gracu dr. Fritschau, koj je godine 1890. napisao malu brošuricu „Na Cresu“. U njoj hvali on stanovnike sjevernoga diela — na koj se tu osvrće — otoka Cresu, tamošnje Hrvate, po prilici onako, kako jih je prije 120 godina hvatio Talijan Fortis, i označuje kao glavno mjesto toga diela *Beli*, mjesto koje je slovalo već za cara Tiberija. Veli, da je draga sa južne strane zaštićena gorskom kosom, i da bi se za obranu proti sjeveru moralo graditi lukobran. Ovaj bio bi potrebit obzirom na obćeđu inostranaca, i što je glavno — ju se nezauzimljeni tati za inostrance, prenu su kao gostovi uvijek dobro došli — za obćeđu sa domaćimi proizvodi. Tamo se krca jako mnogo drva, voća i drugih proizvoda. U spomenutoj molbi navadja se, držim, da se u toj draži krca godišnje do 5 milijuna metrickih cenata, najviše drvah, za Mlječke.

Kreću pako može se samo za posve liepa vremena, dočim moradu inače ladje od tuda ljezati, i to još u pogibelji, i ostati drugud u zakonitistu 8 i 15 dana, na veliku škodu vlastnika ladja iz Cresu grada. Luka tamo nebi bila ništa nova. Za mlječke republike obstojala je tamo luka. (Čuje!) To dokazuje profesor u Kopru Petris, rođen Cresanin u jednoj svojoj razpravici. Već početkom 16. stoljeća bila je pod Belim luka, a danas, poslie 400 godina je neima. Danas se samo obćeđu, da će izvide poduzeti. Već se jih je i poduzelo, i to po predsjedniku pomorske oblasti i po inžinirih. I pošto se je to izvide provelo već aprila 1892., upravilo je je decembra iste godine odpis na obćinu, da će se izvide voditi! Dakle neima se i opet ništa učiniti nit provesti, nego samo komislonirati.

U južno-zapadnom dielu otoka Cresu je krasna draga *Martinčić*. Stanovnici bave se mnogo brodarstvom, a draga rabi kao zakonitiste i mnogim drugim ladjam. Sami ljudi su nekoi kušali napraviti lukobran, ali njihove sila bile su za to preslabo, nisu imale dosta sredstava. Pomorska oblast dala je napraviti nekoliko stupova za vezivanje. Al kako se tu radi, od danas na sutra, vidi se iz toga, da su neki tih stupova, koji su sagradjeni pred 10 ili 15 godina, danas već prilicno odaljani od obale i da su s toga već skoro posve nebravili. A neravni biti će sve više i drugi stupovi, ako se ne poduzmu potrebita radnje; i to — nek se nitko ne sgraža — dva lukobrana, jedan proti jugu, a drugi proti sjevero-iztoku. Ako se to načini, krasna će se ta draga — lukom se ju ne može zvati — sve više zasipati i nestati će je.

Nedaleko od nje je „dražica“ Sr. Ivana, u kojoj ljudi iz Sv. Ivana, iz Beje, iz Vrane, iz Ustrinja kraja, i to najviše drvo. I tamo bila bi uz mali mul potrebita diga na jugo-zapadu, da budu ladje u dražici sigurne i da se može krcati.

Na otoku Lošnjaju nalazi se prilično jako napućeno mjesto Nerezine. Tamošnji stanovnici, jako radni ljudi, mole već davno za popravak njihove luke. I tamo se je već često mjerilo. Imalo bi se sagraditi mul i luku, u kojoj biva prilično ladja, osigurati. To bi se moglo tu, kao i u većini spomenutih mjesta, izvršiti tim lakše, što more nije duboko.

Stanovnici najjužnjega Istarskoga dvotoka Sv. Petar-Ilovik bave se mnogo brodarstvom. Obzirom na to, te obzirom na to, da je tamo postaja financijske straže i pomorske vlasti, i da tamošnjim kanalom često brodovi prolaze, bio bi tamo jedan lukobran u istinu potrebit.

Sad se još mogu nekili stvari samo istinito dotaknuti.*

Kako se vlada za naše domaće ljude brine, vidi se iz mnogih okolnosti; vidi se n. pr. iz toga, da su obične opseke, usljed trgovačke pogodbe s Italijom, slobodne carine, i da usljed toga naši klesari i mnogi židari zaslužuju gube.

Upozorujem njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine na razne resolucije i interpelacije, koje su: u posljednjem zasjedanju u istarskom saboru postavljene bile, i to imenito radi nekili mjera, koje bi se inalo poduzeti obzirom na trgovačku mornaricu, radi željeznica Trst-Poveč-Kanfanar, radi željezničkoga spoja između Herpela i Šapjana ili Jurdana; zatim radi nekili nepravilnosti kod pošte (interpelacija Jenko 30. Janara 1894), kao i radi napisa na Istarskoj državnoj željeznici (interpelacija Mandić 15. Febnara 1894).

Stanovnici lukovane Čičarije, iz Laništa i drugih mjesta mole za sniženje tarifa za prevoz svojih ovaca željeznicom u južne predjele pokrajine i natrag, a ja preporučam, da se ta njihova molba usliši.

U već spomenutom mjestu Martinšćica bilo bi potrebito strojenje posebne pošte, pošto njim je najbliža pošta u Vrani, dvie ure od njih udaljena i pošto tamošnji stanovnici ipak mnogo pošiljaka dobivaju.

Izričim ovim zahvala oblatim, što su u Medulinu u kotaru puljskom ustrojile poštu; a bilo bi za potrebu, da se bar štogod učini i za Alturu, da naime teklid, koji nosi poštarske pošiljke za financijsku stražu u Budavi, to isto i za Alturu obaviju.

Poštarški i telegrafski ured u Pulji bio je nekoliko dana bez table; držalo se je, da će na nju biti postavljen i hrvatski napis, — ali tabla bila je samo na novo namazana i vratila se je sa prvanih samo njemačkima i talijanskim napisima, dočim se na hrvatski jezik, jezik većine zemlje, nije uzelo obzira.

Slično dogodilo se je ovih dana u Trstu, gdje se je na novo zgradio Post-Anstalt* i „Imp. reg. Poste e Telegraf“; kakvom slavenskomu napisu nema nit traga, premda ima u samom Trstu mnogo Slavena, premda oni sačinjavaju većinu stanovništva Primorja, i premda spada pod to pošto ravnateljstvo i Kranjska.

Obična Pazin moli već godinu i pol, da se na pečate poštanskih ureda u Pazinu, Gradiscu i Cerovlju postave hrvatski napis, ali dosad nije nit ministarstvo u tom ništa učinilo.

U Vrniku n. pr. ima na novom lukobranu napis „I. r. fano marittimo 1893.“, kao da bi bili u Pulji. Na novom lukobranu u Baški bilo se je postavio napis u hrvatskom jeziku. Došlo je tamo predsjednik pomorske oblasti, i poslie njegova odlaska dalo se je izklesati taj napis i postaviti samo godine 1884. do 1892.* Na svjetloniku pako toga istoga lukobrana ima napis: „I. r. govorno marittimo. Attivato 27. settembre 1892.“, a toga se nije dalo odstraniti. Dakle samo hrvatski napisu su gospodi neugodni.

Lučki činovnik na Voloskom* poznaje r. obće hrvatskoga jezika; nit tamo neima nikakvoga hrvatskoga napisu. Možda će se reći, kao što se s neke strane kaže, da je to s toga tako, jer tamošnja občina uređuje talijanski. Ja ću tu stranu pošteđiti sa odgovorom, koj bi ju išao. Ja pitam samo: kad su se k. kr. oblasti u svojih stvarih dale voditi od obćina? Obćina Spljet n. pr. uređuje također hrvatski; — uređuje li s toga tamošnja k. kr. pomorska oblast samo hrvatski, ili su tamo napisu samo hrvatski? Hoće li ces. kr. oblasti na Voloskom uređovati samo hrvatski, ako bude jednom tamošnja občina hrvatski uređovala?!

U Voloskoj i opatijskoj luki nalaze se velike table sa ovakvim napisom: „Warnung! Das Publicum wird gewarnt, mit Booten in die See nicht zu gehen, wenn in den Häfen von Voloska und Abbazia der rothe Ballon aufgezogen ist.“. To isto rečeno je dalje talijanski pak francuski, hrvatskom neima ni traga. Osoba, koja mi je to u prepisu blagohotno poslala, što sam u ostalom i sam često vidio, dodala je k tomu ove riječi: „Pozor? Nije potrebit za Hrvate!“ Bilo bi već skrajnje doba, da se pripoznae i Hrvate koll obzirom na njihov jezik, toli obzirom na njihove materijalne potrebe.

Svršiti do osvrtno na lučke radnje, i kojih sam prije govorio. Čuo sam i čitao, ua je njegova preuzvišenost sadnji gospodin ministar trgovine jako mnogo učinio za spoj manjih mjesta putem lokalnih željeznica u Stajerskoj, i čitao sam, da je nakan učiniti to isto u svih pokrajinah ove polovice monarhije. Držim, da njegova preuzvišenost neće kod toga zaboraviti nit naših južnih pokrajina u obće, nit mjesta na obali napose. Tamo, na obali, trebalo da gradi pruga — Bog ih je sagradio, — nego samo postaje, da pak tim spoji tamošnje stanovnike s ostalim svijetom, i da njim u obće pomogne k boljoj budućnosti. Preporučam najvrue moju resoluciju koli visokoj kući, toli njegovoj preuzvišenosti gospodinu ministru trgovine. (Povladjivanje).

Resolucija glasi ovako:
Visoka kuća nek izvoli odlučiti:
„Poziva se ces. kr. vlada, nek naredi shodna:

1. da se uredi mala luka u Kljmu, občini dobrinjskoj na otoku Krku, izdubljenjem morskoga dna, popravljjenjem i produljenjem obstećegega mula;
2. da se uredi mala luka u Omišlju na otoku Krku i to produljenjem obstećegega mula u širini njegovoga novoga diela, izdubljenjem morskoga dna, i sagradjenjem zida ili bankine sa sjeverne strane luke; i da se u Njivicah, u istoj občini, sagradi zakonitše;
3. da se u dragi pod Belim na otoku Cresu napravi luka pomoću dviju mula;
4. da se u dražici sv. Ivanskoj na otoku Cresu sagradi diga;
5. da se u dragi Sv. Petar-Ilovik sagradi mala riva ili mul“.

Tu resoluciju pročitao je predsjednik, pozvao zastupnike, koji ju podupiru, da se ustanu, i kad su se ustali, proglasio, da se podupire te ju izruča proračunskom odboru u razpravu i na izvješće.

Čim je zastupnik Spinčić svršio svoj govor, oglasio se je za rieč vladin zastupnik odjelni predstojnik baron Weigelsperg, i dobiv ju, rekao:

„Naloženo mi je, da učinim neke napokornije opazke na razlaganje g. zastupnika Spinčića, koj je pitao, koja je sudbina stigla njegovu resoluciju prošle godine.

Njegova preuzvišenost mi je naložila, da utvrdim, da će se kako prije tako i u buduće svratiti svu pozornost na te gradnje na obali, i da se samo moli, da se blagohotno uzme u obzir, kako je sa dotičnim proračunom. Ima se naime u obzir uzeti, da se je meralo s vida pustiti stanovite lučke radnje s uzroka, što se je u dvih godišnjih obročih po 140.000 forinti metnulo za vadenje blata; pri svem tom pak ima njegova preuzvišenost nakanu, da još ostale gradnje, po tom kako budu sredstva dopuštala, izvrši. Mora se pripoznati, da će preuzee vadenje blata u vlastitu upravu biti u prilog također radnjam, koje je spomenuo štovani g. zastupnik.

Što se tiče napose navedenih luka, ja sam tako slobodan, da utvrdim, da se je na Baška dosad u materijalnom obziru mnogo obzira uzelo (Zastupnik Spinčić: To sam i ja utvrdio!), i štovani gospodin zastupnik će priznati, i je iznos od for. 172.608, jako znatan iznos za luku kakva je baškanska. U istinu metnulo se je najposlie 48.000 forinti za tamošnji lukobran, a ja sam u stanju utvrditi, da će se od toga iznosa nekoliko prištediti, i da se namjerava upotrebiti ostatak od nekoliko tisuća forinti — u nam se kakvih 8000 forinti — za gradnju rive.

Uslobadjam se utvrditi, da se je občina u svoje vrijeme sporazumno izjavila, da ako nebi išlo sa većim mulom, da se štogod bar za riva učini. Kraljišni mul, o kojem je gospodin zastupnik podao nešto veću mjeru, izpao je sa 57 metara; tu se je nešto prištedilo, a to se ima upotrebiti za rivu. (G. vladin zastupnik čini se, da neima jasnih predočaba).

Štovani gospodin zastupnik spomenuo je dalje luke u Malinskoj, Valumu, Berseću, Lovranu, Mošćenčkoj Dragi itd. Ne taj se, da bi bilo jako želiti, da se štogod učini i za jednu ili drugu rečenil luku. Imao sam čast, po visokom nalogu, biti na licu mjesta, i mogu utvrditi, premda nisam strukovnjak na tom polju, da je svakomu jasno, kako je za želiti, da se tu štogod učini. Ali molim, da se pristupi, da se računa s činjenicom, da je vjeršija za gradnje hipno obterećena sa troškovi za vadenje blata, koji će biti na korist svih tih luka. Svakako pak naložila mi je njegova preuzvišenost, da će se kako prije tako i unapried svratiti svu pozornost tomu predmetu. (Dobro! Dobro!).

Pogled po svijetu.

U Trstu, dne 13. junija 1894.

Austro-Ugarska. Tečajem budućega mjeseca podati će se naš cesar i kralj u južni Tirol, gdje će se sastati sa cesaricom i kraljicom. Talijani južnoga Tirola nadaju se, da će tom prigodom vjerjeti Njeg. Veličanstvo u potrebi razdiobe Tirola u dva upravna diela, t. j. u sjeverni njemački i u južni talijanski dio. Po našem sudu bilo bi u interesu države, da se ne dira u upravu Tirola te da se nezadovolji južnim Tirolcem, koji i tako očijukaju sa sujednom talijanskom kraljavinom.

Kako posljedicu združenih stranaka u carevinskom vieću spominju se umirovljenog bukovinskoga zemaljskoga predsjednika Krausa, koga nisu trpili Niemci liberalci, jer bijaše pošten i pravedan činovnik.

Odlučnosti madjarske vladajuće stranke imadu Madjari da zahvale, što je Njeg. Veličanstvo povjerilo opet odstupivšemu ministru pretsjedniku dru. Vekerlu, da sastavi novo ministarstvo. U tom ministarstvu nalaze se svi bivši ministri prijašnjeg ministarstva osim ministra Csaky-a, Bethlena i Tiszze, koje zamjenišu novi ministri. Reć bi, da je kruna popuustila pritisku liberalne stranke, koja nije htjela ništa čuti o drugom ministru predsjedniku, van dru. Vekerlu. Tim je riešena ministarska kriza, kako su madjarski liberalci željeli. Sada nastaje pitanje, hoće li madjarski velikaši mučke prihvatiti zakonska osnovu o civilnom braku, radi koje bijaše nastala ministarska kriza, ili će joj se i nadalje odlučno opirati. Ne varaju li nas svi znaci, proći će ovaj put gladko i u velikaškoj kući ta osnova, čim će biti tamo uzdrman glavni temelj društvenih i obiteljskih odnošaja.

U Hrvatskoj razpiruje se na žalost na novo stara strast izmedju opozicijskih stranaka na silnu štetu naroda, a na radost njegovih domaćih i tuđih protivnika. Duboko je žaliti, što neodvišnjači ne poprmiše i ime stranke prava, kad no poprmiše njezin program, dotično, kad se sa pravaši u programu složiše.

Srbija. Răzkralj Milan da će se podati za vrijeme odsutnosti kralja Aleksandra, koji polazi u Carigrad u posjetu sultanu, u Niš, gdje da imadu mnogo privrženika. Sretnih li Nišana, koji će imati priliku, da pogoste takvog velikana!

Bugarska. Bivši ministar predsjednik Stambulov stupio je proti vladi u opoziciju. Njezino glasilo „Svoboda“ javlja, da je novo ministarstvo jurve razpravljalo o pomirenju Bugarske sa Rusijom.

Rusija. Izmedju Rusije i sveta stolice nastali su u novije doba vrlo prijateljski odnošaji. Ruska vlada imenovala je svoga zastupnika u Vatikanu, obvezav se ujedno, da će biti u budućee napram katolikom u Rusiji mnogo obzirnija nego li bijaše do sada.

Franina i Jurina

Fr. Si štal, kako su pazinska gospoda štapano pozivali na hrvatskom zajiku prijatelje iz polja na pomoć?
Jur. Ter snăš, da ja eskamo nos zabodem.
Fr. Pa ča biš rekai, ki je on poziv umosi?
Jur. Umosi! ga je sakako krojel, zaš on niš, zac, drugoće, Beš, ca* itd. jako po krojeluku smrde.
Fr. Ma besedi: zadostiti, postava, resno, uvidna, doktorja itd. nisu krojelške.
Jur. Nisu ne, ter bi po njih reć, da je poziv krojel umosi! a sakvasil ga je neki s Kranjske, al ki je tamo bival.
Fr. Aha, poznana ga poznana.
Jur. Not na uho!
Fr. Ellen a

Jur. Ala ti majko, bravu si jo maneštra zakaha šijor maneštro!
Fr. Bašta, da mu nebi još kaci škoro u trbahu napravila.
Jur. Ter si jo mogao svo to škapulat, da nabli toli maša čuda študjen.
Fr. Za, sad neka pije pur salamar, ma teško da bo šal na okno nutra drugo.

Različite vesti.

Za družtu sv. Cirila i Metoda u Istri. Od 1. junija pripjeli su blagajniku nadalje alledeći iznos: Dr. Vladimir Crnadak odv. Sisak šilje for. 10 kao X. i sadnji obrok utemeljiteljno svote. — Rikard Katalinić Joretov šilje for. 68 sakupljenih mjeseca maja i to po njemu samom for. 8250, a putem „Narod. Lieta“ unislo for. 8050. Uplatiše L. P. Rajta Arbanasi dalnji obrok for. 5, Juraj Bianchini Zadar K. obrok for. 5, R. K. Joretov za mjesec maj for. 1, S. Lovrić za 1894. for. 1. Darovaše I. Radeljak u Hvaru sbrao for. 450, V. Putica šupnik u D. Hrasnu for. 1. Sabrano na piru M. Carića u Oraniku for. 25. x, y, s for. 5, P. Karabaić Badar for. —60, čestit istarski Hrvat Badar for. 10. Drugi čestiti Hrvat, Badar for. 5. — G. Ivan Ronato Pošić, ušonik prava treće godine, iz Voloskog plaća u imo članstvo za 1894 for. 1. — Ante Volarić Rieka šilje for. 1270; Uplatiše članarinu za 1894, prof. Canjuga, šupnik fužineki, preč g. Pleša, katehet Rigoni, kapelan Iakra, N. N. svaki po for. 1, ostalu svotu od for. 770, sakupilo se na Fažini u kući pred. Plošta ulavedi njegov imendan. — Uprava „Narodnih Novina“ šilje for. 9:95 sabranih po Antonu Babiuć iz Rakovine (for. 6) i po Valentinu Juriju ravn. ušitelju u Sikirovcima for. 3:95. — Petar Brusić kr. kot. sudao u Daruvaru šilje for. 26:50 i to for. 11:40 sakupljenih na Florianovu u Horegovcu kod župnika Pavla Brantnera od gg.: Dr. Müller for. 5, P. Brantner for. 1, župnik Cifrok for. 1, župnik Bačeković for. 1:10. Izidor Dobrović, for. 2, P. Brusić for. 1, N. Šiter ušitelj for. —80 nvd. — a for. 14:10 sakupljenih na Duhovo u vesolom društvu kod župnika Stjepana Tadića. —

Posvećenje novomenuvanoga biskupa presvj. g. Andrija Širka ohaviti će se u nedjelju dne 24. t. mj. u stolnoj crkvi sv. Justa u Trstu. Tomu svečanomu šinu prisustvovati će presvj. gg. biskupi goriki, ljubljanski i poročki. Novomenuvanoga biskupa posvetiti će knez nadbiskup goriki preuzvišeni g. dr. Vjekoslav Zorn.

Obiteljska nesreća. Našega vriednoga druga i narodnoga zastupnika g. Dra. M. Laginja u stigla je ovih dana grdna obiteljska nesreća. Dne 8. t. mj. preminula mu usame u Klani provriedna starica majka Marija udova Laginja u 70. god. doba.

Pokojnica, rodom iz Boljuna, bijaše obćenito štovana žena radi njezine vesele naravi i dobrote zora. To se je pokazalo i dne 11. t. mj. prigodom njezine pogreba, na kojem se nije sakupio samo sav puk Klane i blišnji mjesta, već je tomu tak-

* Govorniku poslao je predsjednik ceduljicu opaskom, da već govori pol ure.

nomu danu prisustvovalo i mnogo prijatelja obitelji iz raznih strana Kastavštine, iz Volokog itd.

Dva desetice starije naučivale se raju nebeskog, a razvijenoj obitelji, napose Dr. Matku, naše iskreno sučutje!

Novi odbor političkoga društva „Edinost“. U nedjelju na glavnoj skupštini našega političkoga društva bili su izabrani u novi odbor jednogačlani sljedeći članovi: predsjednik: **M. A. N. d. i. M. a. k. o.** — Odbornici: **Balanč Ivan, Bogdanović Anto, Čotić Make, Gorlup Ivan, Gregorin Dr. Gustav, Martelano Dragutin, Pogornik Fran, Turk Jonip, Vatovec Iv. Marija.** — Zamjenici: **Bolo Iv. Marija, Givić Stjepan, Hrvatini Miho, Klun Iv. Marija, Miklaveo Anton, Poljšak Miho, Sancin Anton, Drežak, Trobec Anton, Traden Anton.** — Pregledavaoci računa: **Mikota Julij, Prelog Ivan.**

Svečano polaganje temeljnoga kamena. Dne 26. t. m. položiti će se u zaselku Zagrebu svečanom načinom temeljni kamen sa dom vodje stranke prava uzor rodoljuba g. Dr. A. Starčevića. Posobni odbor za tu svečanost odabrao je 26. junij u tu svrhu pošto je pred 83 godinama dana Dr. Ante Starčević izrekao u hrvatskome saboru glasoviti govor, kojim je položio temeljni kamen stranci prava. Taj odbor izdao je u glasilu stranke posiv na hrvatski narod, da mnogobrojno sudjeluje kod te riedke svečanosti, te da i tim očituje pred čitavim svijetom, kako na političkom poprištu pozna svojim vođom, vodju stranke prava: **Dr. Antu Starčevića.**

Svi oni, koji kano prisustvovali toj svečanosti umogli su, da to prijave što prije g. Dr. J. Franku u Zagrebu.

Preporučamo i našim istomišljenikom, kojim ne bude moguće prisustvovati osobno svečanosti, da se inače sjete uzor rodoljuba i vodje stranke prava veleuč. g. Dr. Ante Starčevića.

Izlet „Tržakoga Sokola“ parobrodom u Devin biti će u nedjelju dne 17. t. m. Odlazak iz Trata biti će u 2 1/2 sata poslije podne sa obale „Riva di Sanità“, a povratka iz Devina u Tratu u 9 sati na večer. Vožnja tamo i natrag stojići će sa osobu 60 nov. Očekujemo od našega občinstva, da će mnogobrojno sudjelovati kod tog zanimivog i zabavnog izleta.

Iz Zadra piše nam prijatelj dne 11. t. m.: Javljam Vam prozalestau viest, da je jučer oko 11 sati preminuo ovdje vj. hrvatski otačbenik i pjesnik, te zastupnik na dalmatinskom saboru g. **Stjepan Buzović.** Hrvatska liopa knjiga gubi s njime vrednu silu. Sveakomu su poznati njegovi krasni prevodi iz talijanske književnosti, a sad je prevadjač **D. Antea o „Božanstvena komedija“.** Tim bi prevodom bio pred svijetom prostavio sebe i predio hrvatski narod, te pokazao krasotu i bogatstvo našeg milozvučnog jezika. U Petak još živ i zdrav, a pod noć uhvatila ga silna kolika, kojoj je i podlegao. Razuzoren ne mogu više, da pišem ni govorim o milom pokojniku, već mu iz dna srca kličom: Slava ti, don Stjepo! Lahka ti bila gruda hrvatske zemlje, koju si toliko ljubio, a vjerna ti uspomona u narodu!

Iz Sterne pišu nam 5. t. m. Evo nas opet poslio dužio stanke, da vam javimo novosti zadnjih dana. Javiti nam je danas radošću viest, da naz. je božja providnost poslala stalnog pastira duhovnog i to u osobi m. g. **Antea Nedveda,** dosadanjeg našeg upravitelja. Veselje naše četo si, gospodino uredniče, predstaviti, ako pomislite, da naša sirota župa već kroz osam godina nije imala župnika do samih upravitelja, te da svi poznamo novoga nam župnika kao uzor svećenika.

Veselišmo se predprošli četvrtak, kad no nam častni svećenik pratio brata ei i našega mladoga plovana u crkvu svetog Mihovila; mnogo oko orosilo se jo na gantlivi govor veleuč. g. **D. Antea Botečara,** kad nas izučivše novom našom otcu i pastiru.

Nu ipak ni u takav svečan čac nije se dio mirovati trojici naših nemirnjaka. Sablaznjivo su ih dvoje zastave, koje od veselja objesimo na crkveni zvonik; jedna crno-zuta u čast prajasnemu caru i kralju i druga naša trobojnica. Osobito jedan naš šarenjak upravo, da je biosnio onog dana. Na svu silu da je zabijevao, da se zaustavi skinu i nagovarao narod, nek ih silom doli skine; grolao da se jo, da kad bi imao pušku, da bi pucao u nje. Njegov brat da se jo grolao, da se ih sutra na zvoniku nenajde, ako ih se tamo pusti po noći. Nije koristilo nagovaranje triosnih muževa i priautnost tolikog svećenstva, sve to drzovitije ponašali su se naši mutikase. Narod razjareo težkom mukom se je svlađao, da ne kazni odmah sam toliku bezobraznost.

U petak dne 1. junija, zbilja nastane zaustava sa toruja. Zivotvor prodro nožku kroz tlesan prozor u zatvoren svonik, odrezao i caraku i trobojnjak sa motaka i na drobno razderane i razsuzano porazbioao po bližnjih njivah. Sva suznja je na obitelji ređenog šarenjaka, da je on tomju grožnju izvrilo. Istraga će nas o tom podučiti. Nečuveni zločin, pogrdra državnog zastave i drzovito vladanje toga dovjeka prostravilo je i opravdanim gnjvom nspunilo sve župljane. Na kakav će glas doći još naša tušna župa radi dvojeice, trojicu smutljivaca? Pomosi nam Bože!

Koncert na korist družbe sv. Cirila i Metoda, održavan u subotu u kazalietu „Penion“, ispio je vrlo sjajno. Sve točke krasna programa bili su izvedene na obće zadovoljstvo. Odlikovao se osobito poznati operni pjevač g. **Trtnik,** koji je svojim krasnim i obsežnim tenor-glasom odarao sve prisute. Vriedni naš umjetnik odpjevao je izvan programa još dvie pjesme i to nakon silnog odobravanja i pleskanja. Naši pjevači koji iz grada toli oni iz štednja odpjevali su dvie krasne pjesme „Spjehu“ i „Gundulićeva himna“ tako savršeno, da su je morali opetovati. Dramatički odno našega „Sokola“ potvrdio je opet jednom, da ahvađa ozbiljno svoju težku ali plemenitu zadaću. Seloigru „Zapirajte vrata“ odigrao je još krasno. Matertijalni uspjeh koncerta jest vrlo povoljan.

Zapljena. Današnje prvo izdanje zapljenilo nam je državno odvjetništvo radi viesti: „K izborom u Pazinu“ i prilog listu „Izbor upravnoga vieća u Pazinu“.

Plaće učitelja u dolnoj Austriji. U Dolnoj Austriji povišana je plaća pučkim učiteljem početkom godine 1895. Plaće su razdijeljene na tri razreda. Podnitielji i podnitieljice imat će for. 450, 500 i 600. Učitelji i učiteljice for. 700, 800 i 900. Uz te u mjestih do 2000 duša for. 50 za stanarinu; u mjestih od 2000—5000 duša for. 70; a u mjestih preko 5000 duša for. 100. Svaki učitelj ima i pravo na šest petogodišnjih doplata po 50 for. Ravnajući učitelji i učiteljice imaju uz to doplatu prema tomu, koliko je u školi silah for. 50—200 i stan u naravi. U plaćevo razrede će se razdijeliti učitelje po svjedodžbah, po godinah službe i po zadovoljenju pohvala. — Eto gosp. Gambini-u gradiva, da o njem razmišlja.

Glavna skupščina političkoga društva „Edinost“ održavana u nedjelju bijaše neobično mnogobrojno posjeđena. Od državnih zastupnika prisustvovalu njoj g. **Ivan vitez Nabergoj** i profesor **Vjekoslav Spincić;** od zemaljskih zastupnika g. **Ivan Gorlup, Ivan M. Vatovec** i naš urednik; od izvanjskih članova g. **dr. Mate Trinjasti** i dr. **Dinko Trinajstić.** Razpravljajući najšte jedva službeni dio dnevnoga reda, a predlozi i interpelacije razpraviti će se na izvanrednoj skupščini, koja je sazvana za nedjelju dne 24. t. m. u 9 1/2 sati u jutro u iste prostorije. Radi preobilnosti gradiva misimo mogli već danas pribrođiti potanjeg izvješća o toj vrlo zanimivog skupščini, što ostavimo za budući broj.

Podpore „Bratovštine“. „Bratovščina hrv. ljudi u Istri“ podielila je ljetos u podpore 765 for. Te podpore odlučene su ponajviše u odborski sjednici 31. ozujku ostale dne 28. travnja i 28. svibnja. Mollo je podpora:

sveučilištnih djaka	5
pitomaca veterini. škole	30
gimnazijalaca	1
učiteljskih pripravnika i pripravnica 20	
učenika „Delavske škole“	16
prapravnika za učiteljšta	7
Ukupno dakle	79

Dobilo je:

5 sveučilištnih djaka	150 for.
19 gimnazijalaca	245 "
19 učiteljskih pripravnika i pripravnica	205 "
16 učenika „Delavske škole“	100 "
5 pripravnika za učiteljšta	55 "

Po tom 64 djaka dobili su ukupnu svotu od 755 for.

Od te svote otpada:

I. na kvavernske otok	273 for.
II. na Liburniju	251 "
III. na ostalu Istru	231 "

Ukupno rečenih 755 for.

Iz Suska pišu nam 1. junija. Sudećani Hrvati, koji su za dobitkom nalaz u Americi, poslaše iz New-Yorka ovaj orkvi na dar krasne jaletce u vrijednosti od 250 for. Taj plemeniti čin dostojan je svako hvale, jer dolazi od ljudi, koji se teško muče, ako će što dobiti. Hvaljevdimo je i sato, što dolazi od Hrvata, pošto nješkoj Su-

šćani šarenjaci ne htjedose u tu svrhu doprinieti ni novčica. Živili, braćo, udaleko Americi; budite zdravi i srećni, pa se sponožonite i mlade istarske družbe sv. Cirila i Metoda!

Iz Pizna (mjestna občina Pazin) pišu nam 4. t. m.: Pred tri godine upjelja se je kod nas majska pobožnost na čast **Majke Božje.** Ta se pobožnost sve ljepše razvijala. I ove godine rado priznajemo na čast našega puka, da se je dostojno sjestio svoje nebeske kraljice, svoje najvećae zagovornice pred božjim prestoljom. Kroz otoli prošli mjesec maj hrlija je svakoga jutra množina pobožnoga naroda pred oltar **Majke Božje,** koji je nježna ruka brižljivo krlila svrjetim evicidom, da izprosi novo utjeho i okriepje sa težki dnevi trud. Kroz otoli mjesec orile su se iz nevinih dječijih grlaćca miloglasne Marijine pjesmice. I sada još avima zvoni u našima ona objubljena **„Stava ti djevico!“** Naš velečastni gospodini nadžupnik nukao nas je, da razmišljamo o neizmjerjnoj ljubavi nebeske kraljice, dirnav svečoga jutra sa par vrućih riedi u naša srca. Mi smo mu svi zahvalni za tu novu duševnu utjehu. Tu svoju zavjunalost pokazivao je narod kroz otoli mjesec mnogobrojnim, rekao bi izvanrednim polazkom crkvo. Najsjajnije je pako pokazao, kako mu je mila ova pobožnost, okrnjiv ju koncem mjeseca sa sv. izpovjedi i pričesću. Srieda 30. i četvrtak 31. maja imalo što isporjedati 6 svećenika. Izpovjedilo i pričestilo se ih je preko 900.

Tko je pobudio ovu novu pobožnost? Tko je odkrio ovo novo vrela milosti božjoj? Nitko drugi nego naš čestiti gosp. nadžupnik, koji sve moguće radi, da nas tjeljeno i duševno pridigne u uspjeh. Pidući brađo, njega se držite, njegove lipe svjeto slušajte u orkvi i izvan crkve i nećete pogriješiti. Za njim idite i nećete zaći strapuciticom. Bog nam ga posivio još mnogo godina sobi na slavu, a nam na korist.

Uakrnela čitaonica. Iz Dolina javlja nam prijatelj, da su tamošnji rodoljubi opet oživljeli čitaonicu, koja je nekod evaja a krivljom članova i uprave prije 4 godine usnila. Na novo uakrneloj čitaonici dađose krasno ime slovenskoga pisca i pjesnika „**Vodnik**“. Na prvog glavnoj skupščini dne 27. prošloga mjeseca bijaše izabran odbor, komu je na čelu veleuč. g. **dekan Ivan Varl.** Već do sada upisalo se je u čitaonicu, ili kako se službeno zove „Slovensko bralno i pevsko društvo“ „**Vodnik**“ u Dolini, 80 članova, što je najsibotjim dokazom, da bijaše to društvo vrlo potrebno i da mora uspjevati bude li mara i rada kod uprave i članova, što mu želimo iz svega srca.

Iz Kastva pišu nam 12. t. m. Dne 11. t. m. o podne užgao se dimnjak na kući benedicta **Drajević-Polassi** u Kastvu. Ovaj oganj mogao je prouzrokovati zlih posljedica, da se ga nije već u zametku ugušilo, jer je pulhao vjetar povoljan ognju. U tren oka došlo na lice mjesta naše vatrogasno društvo sa nadzapovjednikom i mjestnim dimnjačarom na čelu, te više gradjana, da vatrogascem pomognu, ako do potrebe dođe. Osobito valja, da ovdje sponomeno stalnog trubljača g. **Antuna Jelušića,** te vatrogasca **Santa Frana,** koji su prvi prisikočili na glas vatre, kao što i ostali vatrogasci. Stete neima nikakve. Naši vatrogasci pokazali su i ovom sgodom, da su uvijek pripralni na znak trublje pohliti tamo, kamo ih služba zove, akoprem im se sa neke strane stavljaju zapreke, te se ih priekim okom gleda radi osnoštih.

Iz Buzeta nam pišu: U predposljednjem broju opomenili ste naše ljudo u Pazinu, neka paze, koji će trgovci, botogari, radnici i zanatliji glasovati proti narodu i noka ne zahadjaju više u njihovo prodavaonice, niti se služe njihovim radom. To je i pravo! Zašto bi naš puk žoporo punio onim, koji pod njim jamu kopaju. Svoji k svojim! Tako je radio i radi puk u buzetaćini. Nekada je sve vrtilo trgovcom i zanatlijom u grad i oni se bogatili. Kad se zaigralo narodno kolo i kad se ti trgovci stavili na čelo proti narodu, počeo jo narod izbjegavati njihove duđane i njihove radnike. Tko pripredobi današnje stanje Buzeta sa onim pred 10—15 godina, priznat će, da se jo ono mnogo dogđalo. Dva se su duđana ili prodavaonice zatvorila: jedna sbog stoćajja lihi konkanra, a druga, jer jo na dražbi prodano sve pokretno ili nepokretno imanje. Bili će smu i drugih razloga, ali jedan jo svakako i taj, što su si Buzetaćini svojim postupkom otudijeli narod. Otvorili se su novi duđani u samoj blizini Buzeta i puk sa onđjo služi, jer voli svoje poštenjake **Petra Flega** u Sv. Ivanu, brađu **Klarića-Juridića** u Svih Sveti, brađu **Flega** u Srpodu, **Pavletića** u Sv. Martinu a sada **Frana Flega** na Po-

žekeju, koji jim i djelom i savjetom pomazu i koji jih ne gone tužbami i ovrhami, ako zbog nerodice ili nesreće koje aostanu pitežom, niti njim za zastanek računaju debeli interese, a kad se radi o kojoj narodnoj stvari, to su oni prvi. Tako se i sa razno radnje obradu svojim **Pavletićem, Rodićem, Jormanom** i drugim.

Narod ju tu sudio. On riedko kada sudu, ali kad sudu, strogu sudi! To bi si morali zapamtiti oni u Pazinu i drugdje, a i neki naši u Buzetaćini, koji su isljeli mućiti lipeu slogu, što u puku vlada, ali hvalovriedno odustali, jer su se, nadamo se, uvjerili, da bi to bilo samo trećemu koristilo. Uzgajamo dakle naše ljude i našim su ljudem utišimo.

Iz Dubašnice pišu nam 28. pr. m]. Prosu se širom Dubašnice glas, da će se već napokon i ovdje ustrojiti hrv. čitaonica. Liopa doista i plemenita zamisao, te ovala onomu, koji je bacio tekvu, koja je počela i ovdje buditi iz trtvlja spavajuće duhove. Želja je to svih nas, da se ta zamisao tim prije obistini. S počebta moguće nećemo imati mnogo članova, jer ih imade mnogo, koji ne uvidjaju svrhe njezine, ali tokom vremena biti će ih i isobilju, jer će i ostali uviditi, da jest bilja a duševnog i tjeloesnog pogleda vredno biti njezinim članom. Na posao dakle svi zajedno, ne čekajmo dalje; dosta smo čamili u tmini na našu eramicu. Ako bude nam koji šarenjak možda stavljaju kakve zapreke, odgovarajmo naš rad tekvoj ustrojaju, ovo neka nam bude zajednički odgovor: „Kad to govorite, ne želite dobro puka“. Još jednom: zapobitmo osbilju, pa smo na pol puta; a do mala opet moći ćemo i mi veselim erdicem zapjevati: „Vesela kuntrado Bogovića grada“ itd.

Tamburaški i pjevački zbor sveučilištnih djaka u Zagrebu odlučio je širom hrvatsko domovino priredjivati koncerte u korist družbe sv. Cirila i Metoda u Istri, kojima je zadaća boriti se proti Talijanom i njihovom nastojanju, da u školah nejkaju hrvatsku djecu potaljanđu. Već je prvi koncert bio u Vrbovu, a drugi u Krapini, te oba polučila lipeu uspjeh. Želimo našoj čestoj mladeži najsibolji uspjeh u ovom zaista plemenitom i hvalovriednom nastojanju.

Kolo. Zbirka izabranih hrvatsko-slovenskih muških zborova izšla je ovih dana u biolom Zagrebu. Ta krasna i jeftina zbirka (for. 150) sadržaje 134 partituru. Najvećim brojom zborova zastupane je Gje. Eriksenhuth, naime sa 41, zatim **Zajzo** sa 21, **Vilhar** sa 15, **Lisinski** sa 6; po tom se rođaju prema broju uvrćenih zborova **Ipavec, Hajdrich, Kubat, Nedveč, Kolander, Fecoster, Gerbič, Fallor, Jenko, Klaić, Livadić** itd. Osobito su krasno zastupani u ovoj zbirci slovenski skladatelji sa svojimi najsibotjim zborovi. Osim toga svega nalazimo u zbirci nekoliko napitnica, nadgrabnica (osobito je vriedna **Lisinskova** i **Zajzine**), sa tim valćica, poskočnica i dvie narodne povjerkice: „**Lipa Mare** pajar plove“, koju jo **Kuhaf** ubilježio, i „**Oj ti vilo**“, koju jo **Vilhar** ubilježio u onakvom njeuriju, u kakvom ju narod pjeva. Još imamo na početku zbirke dvie udešbe „**Liopa** naše domovine“, **Zajčevu** i **Vilharovu**.

„Vis“ u talijanskoj zastupničkoj komori. U sjednici talijanskoga parlamenta od dne 28. t. m. interpelirao je poznati radikalac i vikad, zastupnik **Imbriani** i vladu, da li je ime parobroda „**Vis**“, koji plivo u **llesnac Messine, porielta talinskoga** (Vis = moć, sila) ili je to slovenska ried, koja vjeća **Talijano** na poraz kod **Visa**. Neznamo, da li je vlada odgovorila na tu interpelaciju, i ako je odgovorila, što je navola, da umiri „**Mesiju**“ naših nospašenjaka, kojih potrese do dna duše već samo ime našeg **Visa**, gdje su hrvatske misio hamotom potuklo talijanske **junake** a la **Imbriani** i njegova krasna družba u istarskih talijanskih gnojščih.

Priposlano.*

Izvolite g. uredniče vratiti ovo malo redakci u Vaš većečlenjeni list kao izpravak na „**Odgovor**“ u pilugu br. 22 „**Naše Sloge**“. Neodgovara istini ono, što navadja „**Jednu** občinar posjednik“ u gorispomenutom odgovoru iz Kastavščine mjeseca maja 1894., da se je u županiji **Puzl** sililo ljude štivirati onaj brieg iz škole, pošto je isti, kako se možeta iz katastrskih mapa svako doba osvjedodčiti, već više od sto godina privatno, a ne občinsko tualo. Mjesto za groblje ostavilo se bez prigovora jedne ili druge stranke u tu svrhu. U obće mogu dopisniku, ako želi, temeljitio dokazati, da u županijah *po meni iznje-*

* Za članko pod ovim naslovom neodgovara uredništvo.

venit do sada znatnih prigovora proti štivanju ne bijaše.

Za buduće preporučam mu, da za svoje navode temeljitijih dokaza potraži.

Kastav, 11. junija 1894.

Ferdo pl. Kleinmayr, obć. geometr.

Izjava.*)

Gospodin Iv. S. Vidulich načelnik Ločinja duo 1. junija kazao je, na o. k. sudu, da kad sapita bud kojega Suceanina. što je nova na Sušku, oni mu odgovaraju: „dok bude uditelj Marki na Sušku mira biti neće“. Mi podpisani glaviari obitelji izjavljujemo, da toga nismo rekli g. načelniku Vidulich-u pošto nismo uzroka kaznata što takova, a to ne bi ni odgovaralo istini.

Suša k 6. junija 1894.

Dinko Tarabocā, Martin Busanić, † Matije Skrivanić-Baldić, † Elena ud. Busanić, † Ivan Skrivanić-Pezdić, † Fr. Skrivanić, An. Picioin-Balsica, Anto Matešić, Andrija Tarabocā, Anton Picioin-Tonourić, Nik. Picioin-Tominov, † Nik. Skrivanić, † Dom. Picioin, Dom. Mattesich, Ivan Picioin, Nik. Matešić, Josip Picioin, Nik. Tarabocā-Pačonić, † Dinko Picioin-Kokinarić, † Iv. Skrivanić-Kokinarić, † Martin Morin, † Nik. Picioin, † Lovro Picioin, Martin Morin, Anton Morin, Dom. Picioin, Ant. Tarabocā, Ant. Skrivanić, Martin Matešić, Dom. Matešić, Marija Matešić, Iv. Tarabocā, Dom. Skrivanić-Baldić, † Jakov Picioin-Tonina, † Ant. Morin, † Mat. Skrivanić, Jakov Skrivanić, Nadalin Skrivanić, † Mik. Picioin, † Stjepan Morin, Ivan Lister, † Iv. Tarabocā-Matonić, † Dom. Tarabocā-Komandadurić, † Nik. Tarabocā-Bravarić, Dom. Tarabocā, Martin Tarabocā, Matoj Matešić, Nicolò Tarabocā, Mikula Skrivanić, † Nik. Picioin-Bibić, † Stjepan Picioin-Kokinarić, † Martin Matešić-Vrutkov, Toma Picioin, † Tona ud. Tarabocā-Ivićinova, † Marija Busanić-Iveva, † Fr. Busanić, Luka Morin, † Katarina Morin-Kalunirić, † Katarina Morin, Jigerica, † Iv. Maria Kul, † Marija Busanić-Torčino, † Marija Busanić-Kečina, † Ant. Skrivanić, † Mart. Matešić, † Filip Picioin, † Marija Picioin, † Iv. Busanić-Rodjačina, † Ant. Matešić, † Dinko Picioin-Tonina, † Jakova Picioin, † Duma Matešić, † Dinka Picioin, † Silvestar Matešić, † Ant. Tarabocā, † Iv. Tarabocā, Iv. Skrivanić, † Mat. Morin, Ivan Busanić-Balunić, † Ant. Baričević, † Ant. Tarabocā, † Elena Skrivanić, † Iv. Tarabocā, † Domenico Tarabocā, Domenico Picioin traghetiere, † Ant. Tarabocā, Franco Picioin, Matej Picioin-Kovačić, † Ant. Morin, † Iv. Tarabocā, † Luka Morin Pjarinić, † Dom. Skrivanić, Filippo Matešić, † Tomi Picioin, † Madalina Matešić, † Martin Tarabocā-Mač, † Martin Skrivanić, † Iv. Tarabocā, † Jelena ud. Picioin, Busanić Iv. Turčić, † Iv. Busanić Zunica, † Jakov Busanić, Elena Picioin, † Dom. Tarabocā 258, Marija Morin-Rošinova, Nikolina Tarabocā, Gaudenzia Busanich, Domenica Mattesich, Giovanna Busanich, Iv. Morin-Čuvlić.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredništvo.

Listnica uredništva.

G. E. m. n. Pjesma bila bi za tišak, nu opovranom događaju nepodjednako niti dosti dio važnosti, o čemu čete se i sami iz današnjega broju usvjedočiti. Prijatelji! Nam odzdrav!

P. h. r. M. M. Hvala na svemu! Drugi put sve živio sokolu na tih vrtih! Gosp. B. B. Uvrihu nevalja uvriđani pobijati. Izvolite nam stvar razumjeti, pak protivnika mirno i stvarno šiknuti. Ta znate, da je kod uvriđa i naša koža po eriođi. Živili!

Og. dopisnik e iz Dubšnice, Kaufmanra, Huma, Kastaršćino, Klano itd. molimo, da se ustrpe do budućeg broja.

Gosp. B. V. u L. Kako ste štali pretekli Vas drugi. Da smo vam preporučili za buduću. Primili smo sve u radu. Živili!

Gosp. dr. Kopriva. Čitali ste ob istom predmetu od prijatelja. Zdravo!

Zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znanecim u Klani, koji su onako mnogobrojnu našu nezaboravnu majku

Mariju ud. Laginja

dne 11. tek. mj. sproveli do hladnog groba, a navlastito velečastnomu gosp. župniku *Andriju Šćitaru*, koji se za vrijeme bolesti toliko zauzimao za njezino stanje, te gosp. *Franeu Xaveru Munđu*, občinskome načelniku i gospodini občinskim savjetnikom *Matu Serđoću* i *Ivanu Vlašu*, te tajniku g. *Jos. Stefanu* i gospodinu kapelanu *Vrađu* iz Kastva, gg. *dr. Andriju Stangeru* sa gospodjom *Victoru Tomičiću* iz Voloskoga, gg. *Franeu Sepiću Tomelovu* i *Matu Knudiću* iz Rakavca, izriče ovim putem svoju duboku zahvalnost

Klana, 12. junija 1894.

Tugujuda obitelj.

Odgovorni urednik Mate Mandić.

Z bogom!

Odlazeć iz Istre, oprastam se tuj od svih onih istarčkih i tršćanskih rođaka, s kojimi se nisam mogao osobno pozdraviti. Na zdravlje!

Pula; dne 9. junija 1894.

Dr. K. Janežić.

Oglas.

Odbor „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ zaključio je u svojoj sjednici, držanoj u Opatiji dne 7. t. mj., da će se obdržavati glavna skupština iste družbe u smislu novih pravila u sriedu dne 27. t. mj. u 4 sata po podne u prostorijah „Zora“ u Opatiji.

- Dnevni red biti će sljedeći: 1. Izvještaj revizora o obračunu za prvu upravnu godinu. 2. Izbor društvene uprave na temelju novih pravila. 3. Situajni predlozi.

Radi važnosti ove glavne skupštine pozivlju se najuljudnije gg. članovi i prijatelji svete stvari našega naroda u Istri na što mnogobrojniji posjet.

Za odbor:

Dr. Dinko Vitezić, predsjednik.

Opatija, dne 7. lipnja 1894.

Natječaj

Usljed zaključka ovoga občinskoga vieća dneva 1. ožujka o. g. odobrena od visokoga zemaljskoga odbora dalmatinskoga prilonitom odlukom 23. travnja o. g. br. 2151, raspisuje se natječaj na mjesto občinskoga liečnika u Veljuciji političke Blatske občine uz godišnju plaću od 1400 for., izplativih u jednake predplatne mjesečne obroke, sa dužnošću liečiti bez razlike svekolike stanovnike gorinaznačenoga nješta.

U slučaju eventualna bolesti stanovnika Veljucije, koji prebivaju na baštinam, bit će liečniku naknadjen jedino trošak prenosu.

Služba je trogodišnja uz sklopljenje pogodbe i liečniku nalaze dužnost biti obskrbljen dovoljnim liečnaričkim ormarom.

Potajni uvjeti mogu se razviditi kod ovoga upraviteljstva.

Osim stalne gorinaznačene plaće liečnik može računati na jedan čisti probitak od for. 1000 od liečnaričkoga ormara i na ine eventualne probitke.

Natjecatelj prikazat će svoje molbe, obskrbljene svjedocim absolvirane sveobće medicine, do 30. lipnja o. g., dokazujuć podupuno poznanje hrvatskoga jezika.

Od občinskoga upraviteljstva.

Blato, 4. junija 1894.

Natčelnik: Prisjednik: I. Batistić. Petković.

Radionica umjetnih ognjeva K. ZOBEC & C.

u Trstu

ulica Rossotti broj 121 (Camp. Morpurgo) preporuča se slavnomo občinstvu i slav. družbam za raznovrstno naručbe, spadajuće u protuobličnu struku, kao rakete, bengalo i drugo umjetno ognje. Cionit slovenski na zahtjev franco.

DOMINIK LUSIN

u Kopru

preporuča voliko svoje skladišće raznovrstnog liosa, kao:

grada, dasaka, murala, duga, te također opeka, vapna, pieska itd. Naručbe ovršava točno i po najnižoj ceni. 24-10

Štrcaljke i sumpornjače za trte

Inžinira Zivica.

mlini i stiskalnice za vino, sisaljke ili pumpe za svaku porabu, cievi svake vrsti i pipe, motori (stroji za gonjenje drugih strojeva) na paru i sa petrolejem, te svakovrstne druge strojeve i sve potreboće za iste

dobiva se uvijek u skladišću tvrđke

Schivitz & Comp.

(Živic i drug.)

Via Zonta broj 3 u Trstu.

Spomenute štrcaljke razasijla se na svaku poštu austrougarske monarhije franco, komad po 10 for.

Knjigoveža

tvorničar škatulja iz kartona i galanterije

Vjekoslav Comer

u Trstu

preporuča se blagoneklorosti slavn. h občina, družba i drugih osoba u Trstu i Istri za razne knjigoveške radnje. Jamči za solidnu, brzu i točnu izvršbu radnje.

Naručbe prima is naklonošću tiskara Dolens u Trstu.

„Kupi kod kovača ništa kod kovačica“, kaže stara poslovica.

Ova mogu punim pravom na moj zavod upravititi, jer jedino tako velika trgovina, kao što je moja, imade rasprodajom ogromnih vrstih stvari i drugih predmetih, jeftino troškove, koji moraju konačno kupcem koristiti.

Krasne uzorke privatnim naručnikom šaljem badava i franco. Bogato knjige uzoraka, kakvih jošto nebijate, za krojače nefrankirano.

Tvari za odieła.

Peruvion i došking za visoko svečanostvo, proplano tvari za odieła za g. hr. činovnike, vojevane, vatrogasce, Sokolaje, livrje, sukna za bijard i igraće stolove, pokrivala za kočije, tvari za lovačke kapute, nepromoćna tvari sa pranje, plađe za putnike od f. 4-14.

Velodne cienie, pošene, trajne, čisto vunen sukne tvari, no jeftino otravnike, koji su vriedni jedva dvojačke plaće, preporuča

Joh. Stikarofsky, Brno (Austrijski).

Najveće skladišće blaga vriedno pol mil. for.

Raznošija samo pozuelom!

Dopisuje: njemački, mađjarski, češki, poljski, talijanski, francuski i engleski. 24-18

Teodor Slabanja

Srebrnar u GORICI (Görz) ulica Moroll 17. preporuča se pred. svečanostvu za izradjenje crkvenog posudja i orudja iz čistoga srebra, alpaka, mjedi, kao: moštranca, kalezja itd. po najnižih cienah u najnovijih i krasnih oblicih. Stare predmete popravlja, te ih u ognju posebrni i pozlati.

Da si uzmognu i manje imućne crkve nabaviti raznih crkvenih predmeta, staviti će se na želju pred. gospode nabavljiva vrlo povoljno platežu uvjeta.

Ilustrirani cieni šalje franco.

Šalje sve predmete dobro omotane sa poštarinom franco!

24-10

Odlikovana ljekarna PRENDINI

Trst — Palazzo Modello, telefon 334 — Trst.

Pastilje (sladčice) iz katrama

Izvrstno djelujuće sredstvo proti slabosti prsiju, želudca, akutnim i kroničkim bronkitam, začetkom sušice, plućnom kataru i mjeheru, dihanju, kašlju nervoznom i hripavcu. Izlieči se u kratko vrijeme sa jednostavnom uporabom ovih djelotvornih pastilja.

Prodaje se ih u Ljekarni Prendini u Trstu i kod svih glavnih ljekarnah raznih pokrajina. Ciena jednoj škatulji sa naputkom 40 nyc.

Sve strojeve za gospodarstvo.

Osobitosti

prodaje jedino tvrđka Ig. Heller TIESAKA ZA SIJENO, SLAMU I SLAGANJE raznih sustava

HIDRAULIČKIH TIESAKA

diferancijalnih vinakih tiesaka — sprava za samleti masline, buhač itd. Nove štrcaljke proti mildevu Vermorel-ove vrati, samoradne štrcaljke proti mildevu sa bakrom pomoću zračne sisaljke. Sprave za grijanje vina, kuhanje, za triebljenje grozdja, za sušenje voća i povrća. Trebionike kuruze, triere, mlatila, mlinae za čišćenje žita očišćene.

Lievano ili izradjeno željezo za svakojnske strojeve itd. sve uz najjeftinije cienie i pod najpovoljnijimi uvjeti pošilja uz jamstvo i na pokus

IG. HELLER, WIEN

2/2 Praterstrasse br. 49

Bogato ilustrovane kataloge sa 192 stranice u talijansko-njemačkome i hrvatsko-njemačkom jeziku šalje na zahtjev odmah badava. Traži se preprodavaoce. Upozoruje se na patvaranja. 20-6

Bečke srečke po 1 krunu

Vučenje već 12 julija.

5 glavnih dobitaka po 10.000 kruna.

Srečke preporučuju: (Ius. Bolaffro, Aless. Levi, Mandel & C., „Il Mercurio“, Girolamo Morpurgo, Ign. Neumann, Marko Nigris i Enr. Schiffmann.

Tiskara Dolenc.